

Remissvar planändring Skevik 6:1 (Thun-Ollevägen)

Föreningen Gustavsbergs Vänner är en hembygdsförening för Gustavsberg med ca 400 medlemmar. Vår uppgift är bland annat att bevara och utveckla byggnader och miljöer i Gustavsberg. I det syftet ger vi våra synpunkter på aktuella planer i området.

Allmänt

För oss är det självklart att kommunen och dess organ är engagerad i bebyggelseutvecklingen, vilket också understryks i lag. Den nu aktuella planändringen för fastigheten Skevik 1:6 är ett försök att kombinera kulturhistoriska värden med en privat (enskild) fastighetsförvaltning. Det är heller inte första gånge det sker med blandade erfarenheter.

Som nämns i samrådshandlingen finns restriktioner genom ”riksintresset för kulturminnesvärden” som med stöd i PBL konkret ska lyftas in i den nya planen genom planbestämmelser. Vi ser det som ett bra sätt att tydliggöra de kulturhistoriska värdena, vilket ytterligare kunde klargöras med råd och riktlinjer för den kommande fastighetsförvaltningen.

Vi noterar problemen som uppstått i liknade områden i Gustavsberg. I Höjdhagen finns exempelvis olika syn på gestaltning, där tycke och smak, kan stå i kontrast med kulturhistoriska värden. Den raka enkla funktionalistiska arkitekturen förvanskas lätt av snickarglädje och annan utsmyckning, altaner eller terrasser. I takt med tiden ställer också växtligheten till det. Särskilt när byggnaderna placerats i naturmarken. Träd växer och skuggar. Diskussionen om alléerna utmed bruksgator är exempel på det.

Frågan är hur vi på bästa sätt lyckas förena det kulturhistoriskt intressanta med nya tiders krav och uppfattningar. För oss är det omistligt att kunna följa årsringarna i Gustavsbergs bebyggelseutveckling. Det största hotet mot detta är bristande fastighetsskötsel och underhåll. Vi vänder oss allvarligt mot det förfall som sker i många äldre byggnader. Tydliga exempel är villa Strandvik, Kullenhusen och flera byggnader i hamn/fabriksområdet. Ett bristande underhåll som sedan leder till att åtgärderna så småningom helt förvanskar huset eller tvingar fram rivning.

Vi är därför starkt kritiska till att de kommunägda Värmdöbostäder inte varit bättre på att underhålla de berörda husen på fastigheten Skevik 6:1. Viktiga detaljer som ytterdörrar, fönster och burspråk har tillåtits förfalla genom bristande underhåll. Med all respekt för de ekonomiska aspekterna är det beklämmande att ett allmännyttigt företag låter viktiga kulturminnen förfalla. Exempelvis har ytterdörrar tvingats bli utbytta med ett helt annat formspråk.

Därför är vi positiva till att fastigheterna nu föreslås övergå i annat ägande. Förhoppningsvis kan det leda till att husen vårdas på ett bättre sätt. Men då krävs också att de nya ägarna ges kunskap och motiv för det. Det är synd om även dessa hus blir förvanskade av nya material, till- och utbyggnader eller bara på grund av okunskap. Vi förordar därför att tillämpliga texter och bilder i samrådshandlingen kan göras till någon form av kulturhistoriskt motiv med råd och anvisning för den fortsatta fastighetsskötseln.

Över lag är det en viktig kommunal angelägenhet att genom löpande inventeringar följa hur kulturhistoriskt värdefulla byggnader förvaltas.

Plansynpunkter

Centralt i planförslaget är att hitta fungerande bestämmelser som på långsikt kan garantera att husens omistliga, och för tiden tydliga formspråk, säkerställs. Här vill vi framhålla de unika badrumsfönstren, som i sin konstruktion använder dagsljuset likt ett "sminkbord" vid spegeln. Vi förordar därför att q1 bestämmelserna i planen tydliggörs ytterligare. Särskilt viktigt är då att ge tydliga anvisningar om vad som inte får förvanskas t.ex. vid fönster och dörrbyten. Låt oss inte igen uppleva det som skett med fönstren i "runda huset". Även andra utsatta delar av husen som tak, vattenavrinningar, burspråk m.m. kan behöva beskrivas.

Förebyggande motiv liksom råd och anvisningar kring bevarande aspekterna behöver tas fram och ingå som del i exploateringsavtalet.

Vi tror dock inte att det på sikt är möjligt eller önskvärt att inskränka i husens interiörer. Men motiv för och kanske några praktiska anvisningar om varsam förändring kan komma till.

Fastighetsrättsligt ställer vi oss tveksamma till gemensamhetsanläggningens omfattning. Vi tror att det redan nu behöver förberedas för enskilda tekniska anslutningar för varje hus. Vi anser också att fastigheten i likhet med övriga hus på Bäckstigen styckas till enskilda tomter redan i planen. Här i behöver även parkmarken ingå som del av tomt men prickmarkeras och ges bestämmelsen n1. Risken är annars att parkområdet (som idag) bara blir vanskött skräppupplag som ingen känner ansvar för. Alternativt kan parkmarken göras till "allmänning" där respektive fastighet har en andel och därmed ett skötselansvar.

Frågan om n2 bestämmelserna kan behöva problematiseras och ges ett klimat- och hållbarhetsperspektiv. Gigantiska tallar och ekar som leder till skuggiga och fuktiga tomter kan behöva hanteras på ett mer praktiskt sätt än om de är "fara eller sjukt"

I planen behöver mark för p-platser mot Bäckstigen tydliggöras och inregleras i fastigheterna där.

Möjlig utfart till Skeviksvägen från Bäckstigen bör även studeras och läggas in i planen.

Föreningen Gustavsbergs Vänner

Christer Hedberg (ordf.)